

Asia: VN/23793/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa ansiopäivärahan määrän alentamista koskevasta ehdotuksesta?

Suomen Taiteilijaseura vastustaa ehdotettua muutosta. Ansiopäivärahan määrän alentamisella ei ensinnäkään tulisi taide- ja kulttuurialalla olemaan esityksen tavoittelemia työllisyyttä lisääviä kannustinvaikutuksia, sillä ehdotettu muutos ei ratkaisisi luovien alojen työpaikkojen vähyyteen ja alalle tyypillisiin keikkatöiden välisiin työttömyysjaksoihin liittyviä ongelmia. Ehdotettu muutos ainoastaan heikentäisi työttömien toimeentuloa.

Toiseksi ehdotus tulisi lisäämään toimeentulotuen tarvetta. Esityksen mukaan suurin osa ansiopäivärahan saajista ei nykyisin saa täydentäviä etuuksia, mutta ehdotettu muutos lisäisi yleisen asumistuen ja toimeentulotuen saantia pitkittyneesti ansiopäivärahaa saavilla. Esityksessä on arvioitu, että ansiopäivärahan tason porrastus voi lisätä toimeentulotuen saantia erityisesti matalapalkkaisesta työstä työttömäksi jääneiden joukossa. Ehdotus on siten ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteiden kanssa, sillä hallitusohjelman tavoitteina on muun muassa vähentää pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta ja puolittaa toimeentuloa tarvitsevien määrä.

Lausuttavaa palkkatuetusta työtä ja työssäoloehdosta koskevasta ehdotuksesta?

Suomen Taiteilijaseura vastustaa työssäoloehdon kertymisen poistoa palkkatuetusta työstä. Palkkatuettu työ on työsuhteessa tehtävää työtä, jonka tulisi kerryttää työssäoloehdosta vastaavasti kuin muukin työsuhteessa tehty työ tuesta riippumatta. Ehdotettu muutos vaikeuttaisi pitkäaikaistyöttömien osallistamista työelämään.

Lausuttavaa työllistämismääräysten ja siihen liittyvän sääntelyn kumoamisesta?

-

Lausuttavaa työttömyysturvaseuraamuksista koskevasta ehdotuksesta?

-

Lausuttavaa ehdotuksesta, joka koskee luopumista eräistä työssäoloehdoista ja ansiopäivärahan määrä koskevista ikäsidonnoista poikkeuksista?

-

Lausuttavaa vaikutuksista kotitalouksiin?

-

Lausuttavaa esityksen taloudellisista vaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

-

Lausuttavaa vaikutuksista toimeenpanijoihin (ml. vaikutukset työttömyysetuuden maksajiin ja julkisen työvoimapalvelun järjestäjään)?

-

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset yrityksiin ja muihin työnantajiin)?

-

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

Suomen Taiteilijaseura huomauttaa, että esityksessä ei ole riittävällä tavalla huomioitu niitä yhteisvaikutuksia, joita syntyy ehdotetuista muutoksista sekä työttömyysturvan muutoksia (HE 73/2023 vp), yleisen asumistuen muutoksia (HE 74/2023 vp) ja indeksitarkistusten jäädytystä (HE 75/2023 vp) koskevien hallituksen esitysten perusteella säädetyistä lainmuutoksista.

Suomen Taiteilijaseura kannattaa kattavan yhteisarvioinnin ja jälkiseurannan toteuttamista ehdotettujen muutosten ja aiemmin säädettyjen muutosten yhteisvaikutuksista.

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

-

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Suomen Taiteilijaseura vastustaa esitystä. Sosiaali- ja terveysministeriö on vuoden 2024 sosiaaliturvamutosten yhteisvaikutusten arviointimuistiossa todennut, että ehdotetut muutokset kasvattavat tuloeroja ja kohdistuvat voimakkaimmin pienituloisiin. Suomen Taiteilijaseura pitää kyseistä kehityssuuntaa huolestuttavana ja katsoo, että ehdotetut muutokset tulisivat lisäämään viimesijaisen toimeentuloturvan tarvetta, mikä on vastoin hallitusohjelman tavoitteita.

Suomen Taiteilijaseura huomauttaa, että hallitusohjelmassa on kulttuurialan ja luovien alojen tekijöiden sosiaali- ja työttömyysturvasta seuraava erityiskirjaus: ”Hallitus ratkaisee kulttuurialan ja luovien alojen tekijöiden sosiaali- ja työttömyys-turvaan liittyviä ongelmia osana

sosiaaliturvauudistusta. Erityistä huomiota kiinnitetään -freelancereiden asemaan. Huolehditaan taiteen vapaudesta, tekijöiden hyvinvoinnista, osaajien riittävydestä ja työmarkkinan toimivuudesta.” Esityksessä ei ole kuitenkaan huomioitu luovien alojen työmarkkinoiden erityispiirteitä eivätkä ehdotetut muutokset tule lisäämään työllisyyttä luovilla aloilla. Suomen Taiteilijaseura korostaa, että hallitusohjelman erityiskirjaus tulisi huomioida muutosesityksessä. Lisäksi erityiskirjauksen mukaisesti luovien alojen toimintaedellytyksiä turvaaviin ja edistäviin toimiin tulisi ryhtyä viipymättä.

Kohdennettu kysymys TE-toimistoille ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana oleville kunnille: Mikä on tilastotietoihin tai arvioon perustuva käsityksenne muutoksen taloudellisista ja muista vaikutuksista, jos palkkatuettu työ kerryttäisi kokonaisuudessaan työssäolovelvoitetta ja koulutusta vailla oleville nuorille asetettua seuraamusta?

-

Kuosa Viivi
Suomen Taiteilijaseura